

Tilinpäätösennusteen aiheuttamat toimenpiteet

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 02.02.2024 § 35
283/00.02.00/2024

Valmistelija hyvinvointialuejohtaja Minna Korhikoski-Västi

Alustava tilinpäätösennuste vuodelta 2023 on valmistunut. Tilinpäätöskirjaukset ovat kuitenkin kesken ja tulos varmistuu lähiviikkojen kuluessa. Jo nyt on kuitenkin nähtävissä, että ennustettu 10 miljoonan euron suuruinen alijäämä tulee olemaan merkittävästi ennakoitua suurempi, arviolta 22 M €. Kulut 398 M € ovat ylittämässä talousarvion (372 M €) noin 25 M eurolla eli runsaat 6 %. Valtion rahoitus on 301 M €. Myynti- ja maksutuotot 85 M € ovat ylittämässä budjetin (81 M €) noin 4 M € eli lähes 5 %.

Kulukasvun taustalla ovat sekä henkilöstökustannuksissa että ostopalveluissa tapahtuneet kustannuskasvut, jotka kärjistyivät takautuvina erinä joulukuulle kohdentuneiden ostolaskujen myötä. Keskimäärin kuukausittainen kulukertymä on ollut 32 – 34 M €, kun joulukuussa kulut kasvoivat lähes 49 M € tasolle.

Vuoden 2023 alustava (valmistelutilanne 31.1.2024) toteuma on seuraava:

- Henkilöstökuluja sis sivukulut (213 M €) kasvatti joulukuussa mm. odotettua suurempi lomapalkkavelan muutos, 4 M € (kasvu noin +15% mutta summa tulee tarkentumaan tarkistuslaskennassa) mihin siihenkin osaltaan vaikuttavat vuoden 23 poikkeuksellisen suuret palkankorotusratkaisut, joiden taso oli runsaat +5 %. Suurin ylitys kohdistuu sijauskustannuksiin, jossa hoitotyön osalta nettoylitys on 6,5 M €. Lääkäripalkat alittuivat, mutta lääkäripalveluiden ostot ylittyivät merkittävästi enemmän.
- Asiakaspalveluiden ostot 68 M € ylittivät budjetin runsaat 6 M € eli 10 %. Suurimmat erät ja samalla suurimmat ylitykset koskevat erikoissairaanhoidon (21 M €) ja sosiaalipalveluja (28 M €), joissa ylitykset kummassakin olivat runsaat 3 M €
- Muiden ostopalveluiden (58 M €) ylitys on 4,5 M €. Suurin ylitys koskee lääkäripalveluiden ostoja (10,6 M €), jossa ylitys 3,4 M €, kuljetuspalveluiden (3,4 M €) ylitys on runsaat 1 M €. Merkittäviä menoeriä ja samalla ylityksiä on myös mm työterveyspalveluissa (3,4 M €) joka ylittyy noin 0,9 M € ja laboratorion palveluissa (9 M €) sekä siivous- ja puhtaanapitopalveluissa (5,4 M €) joissa ylitys runsaat 0,3 M €.
- Myyntituottojen kertymä 46 M €, joka on 0,8 M € budjetoitua enemmän. Myyntituotot peruspalveluista (3 M €) ylittyi 0,7 M € mutta erikoissairaanhoidon myyntituotot (36 M €) jäi budjetoidusta 0,5 M €.
- Maksutuotot 21,5 M €, mikä on 0,5 M € budjetoitua enemmän.

- Muut toimintatuotot 6,7 M €, mikä on 1 M € budjetoitua enemmän
- Tuet ja avustukset (10,6 M €) mikä on 1,3 M € budjetoitua enemmän. Suurimpana eränä hankerahoitus.
- Valtion rahoitus 301 M €
- Poistojen (10 M €) laskenta valmistuu osana tp-valmistelua ja arvio ylityksestä on noin 1,8 M € eurolla.
- Tulosennuste 22 M € alijäämä

Edellä esitettyä budjettiylitystä arvioitaessa on huomioitava, että loppuvuoden aikana toteumaennuste on jo ollut 10 M € eli tältä osin budjettiylitys on ollut huomioitu ja ennustettu toiminta- ja taloussuunnitelman 2024-2026 valmistelussa.

Tilinpäätösennuste osoittaa, että talouden tasapainottamiskeinot vuodelle 2023 eivät olleet toteutuneet riittävällä eikä ennustetulla tasolla.

Tilanne vaikeuttaa oleellisesti talousarvion 2024 toteutumismahdollisuutta. Vuoden 2024 talousarviossa kulut on arvioitu tasolle 384,5 M € kun vuonna 2023 kulut ennusteen mukaan toteutuivat tasossa 398 M €. Säästövaatimus tässä on 13,5 M €. Lisäksi taseessa oleva alijäämä tulee olla katettuna lain mukaan vuoden 2026 aikana. Nämä tiedot yhteenlaskettuina edellyttävät olemassaolevien talouden tasapainottamispäätösten ripeää täytäntöönpanoa ja näiden lisäksi tarvitaan uusia ja vaikuttavia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Aluehallitus saatuaan tiedoksi tilinpäätöksen tulosennusteen, käynnisti 29.1.2024 kokouksessaan selvitykset alijäämän syistä. Tässä kokouksessa tarkennetaan syntyneitä kustannusrakenteita sekä koko Soiten tasolla että toimialueittain. Samassa yhteydessä kootaan hyvinvointialuejohtajan ja toimialuejohtajien johdolla niitä keinoja, joilla varmistetaan, että vuoden 2024 talousarvioon varattuja määrärahoja ei ylitetä sekä sovitaan toimenpiteistä, jotka käynnistetään nopeasti talouden tasapainoon saattamiseksi sekä resurssiohjauksen- ja johtamisen varmistamiseksi. Talous- ja toimintasuunnitelmassa 2024 sekä Soite 2030 –ohjelmassa päätettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa kiirehditään, talousvastuullista johtamista korostetaan ja aluehallitus arvioi tarvetta uusien toimenpiteiden valmistelun käynnistämiseksi.

Asia esitellään tarkennetusti kokouksessa. Oheismateriaalina esitysaineistoa.

Päätösesitys

Merkitään tiedoksi saadut selvitykset sekä käydään näiden pohjalta jatkovalmistelua sekä operatiivista johtamista ohjaava keskustelu.

Päätös

Merkittiin tiedoksi saadut selvitykset sekä käytiin näiden pohjalta jatkovalmistelua sekä operatiivista johtamista ohjaava keskustelu.

Merk. asian esittelivät kokouksessa hyvinvointialuejohtaja Minna Korkiakoski-Västi sekä toimialueittain toimialuejohtajat Tuula Rajaniemi (terveyden ja sairaanhoidon palvelut), Ritva Jämsä (hoito ja hoiva), Minna Lönnbäck (perheiden palvelut) ja Helinä Saarela (konsernipalvelut).